

Ελληνιστική περίοδος

Ελληνιστική περίοδος
,θεωρούνται οι τρεις
αιώνες που
μεσολάβησαν από τον
θάνατο του Μεγάλου
Αλεξάνδρου το 323 π. Χ
έως το 31 π. Χ οπότε το
τελευταίο από τα
Ελληνιστικά βασίλεια
,αυτό της Αιγύπτου με
βασίλισσα την
Κλεοπάτρα έπεσα στα
χέρια των Ρωμαίων.

Οι κατακτήσεις του
Μεγάλου Αλεξάνδρου
βοήθησαν στην εξάπλωση
του ελληνικού πνεύματος
σ' όλες τις κυριαρχημένες
χώρες όπου ιδρύονται
μάλιστα αξιόλογα
πνευματικά κέντρα όπως η
Έφεσος, η Αντιόχεια, η
Πέργαμος, και η
Αλεξάνδρεια.

Η εποχή αυτή, 323-31 π.Χ
στην οποία κυριαρχεί το
ελληνικό πνεύμα
ονομάζεται **Ελληνιστική
περίοδος.**

Στην αρχαία ελληνική κλασική περίοδο έχουμε μία **ιδεαλιστική** απεικόνιση της πραγματικότητας. Ενώ στην Ελληνιστική εποχή έχουμε μια στροφή στο **ρεαλισμό**. Οι φιγούρες των αγαλμάτων είναι γεμάτες πάθος και οι μορφές των προσώπων αντανakλούν τα φυσικά χαρακτηριστικά.

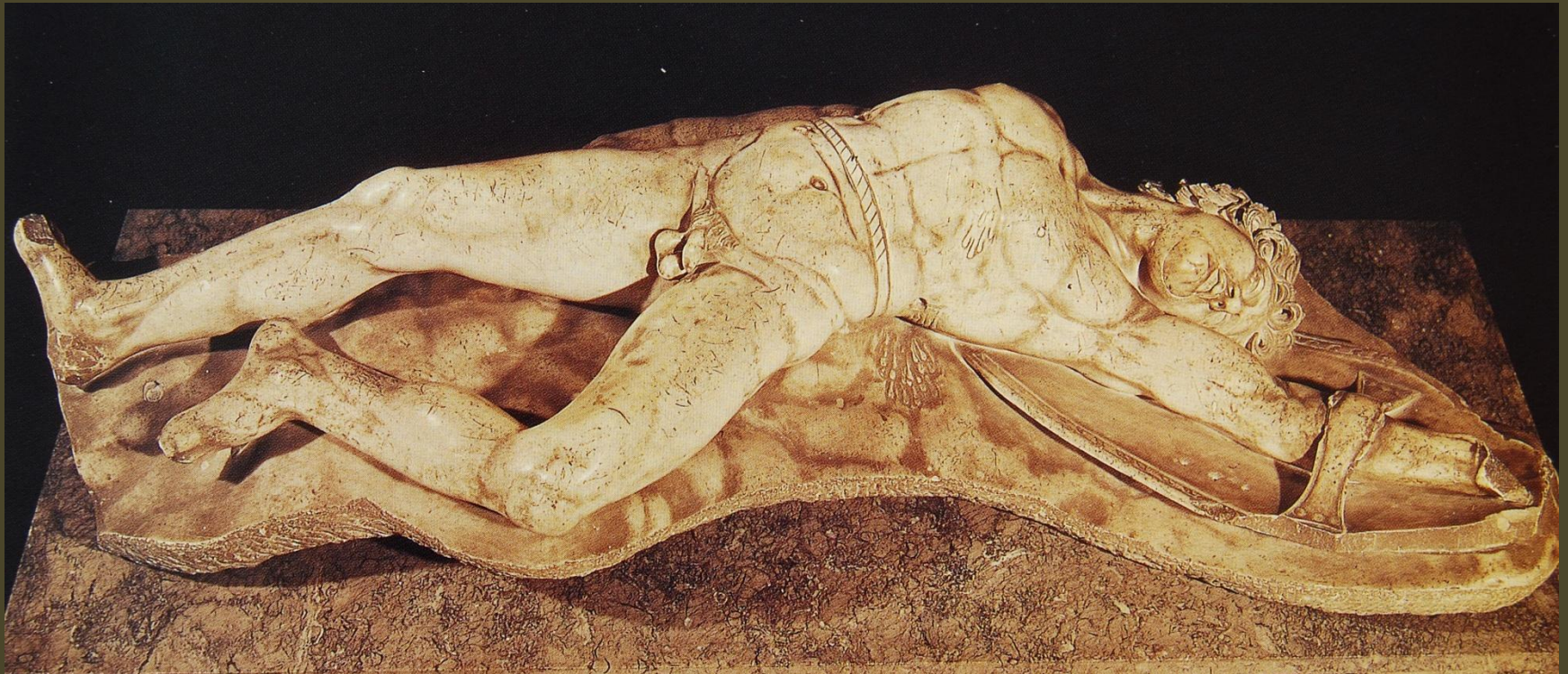
Έτσι, σ' αυτή την εποχή αναπτύσσεται το σύμπλεγμα ως συνηθέστερη γλυπτική έκφραση με δύο ή περισσότερες ολόγλυφες μορφές, όπως το συναντούμε στο «Γαλάτης αρχηγός που σκοτώνει τη γυναίκα του» 3ος αιώνας π. Χ. και στο περίφημο «Σύμπλεγμα του Λαοκόωντα » 1ος αιώνας π. Χ.

Σε αυτά τα έργα
εκτός από το φυσικό
εκφραστικό πλάσιμο
των μυώνων και
όγκων,
παρατηρούμε την
εφαρμογή
πολύπλοκης
κίνησης σε
δραματικές ίσως και
κάπως
θεατρinίστικες
σκηνές που
έρχονται σ' αντίθεση
με τα κλασικά έργα.

Αυτό συνεχίζεται και κατά στη ρωμαϊκή τέχνη .
Με τον όρο ρωμαϊκή τέχνη αναφερόμαστε στο σύνολο της
καλλιτεχνικής δημιουργίας στην αρχαία Ρώμη, κυρίως κατά
την περίοδο της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας

Η Ρωμαϊκή τέχνη ενσωματώνει στοιχεία δανεισμένα από την ετρουσκική και την ελληνική καλλιτεχνική παράδοση. Διότι οι Ρωμαίοι έζησαν για πολύ καιρό κάτω από ετρουσκική επίδραση και ότι με την επέκτασή τους προς την κεντρική και νότια Ιταλία και Σικελία ήρθαν σε άμεση επαφή με την ελληνική τέχνη.

Τα ζωγραφικά έργα ελληνιστικής εποχής που μας δίνουν μια εικόνα πως μπορεί να ήταν η αρχαία κλασσική ζωγραφική είναι τα ψηφιδωτά και οι τοιχογραφίες της Βεργίνας.

Τα θέματα περιλαμβάνουν σκηνές εμπνευσμένες από την ελληνική μυθολογία, από την καθημερινή ζωή, Ιδιαίτερη αξία έχουν και τα ψηφιδωτά που καλύπτουν το δάπεδο καθώς κοσμούν κόγχες ή επιφάνειες τοίχων, και σχηματίζονται με μικρές ποικιλόχρωμες ψηφίδες, γυάλινες ή πήλινες, κολλημένες πάνω σε μείγμα από ασβέστη και άμμο.

Η ζωγραφική
χρησιμοποιήθηκε
κυρίως για τη
διακόσμηση
εσωτερικών χώρων
των πλούσιων
ρωμαϊκών
επαύλεων και οι
γνώσεις μας για
αυτήν προέρχονται
από τις
τοιχογραφίες των
σπιτιών της
Πομπηίας .

Πομπηία

Πομπηία

ΦΑΓΙΟΥΜ

Με τον όρο πορτραίτα Φαγιούμ εννοείται το σώμα των προσωπογραφιών που φιλοτεχνήθηκαν από τον 1ο έως τον 3ο αιώνα από συνεχιστές της ύστερης ελληνιστικής παράδοσης της Αλεξανδρινής Σχολής και διασώθηκαν ως τη σημερινή εποχή.

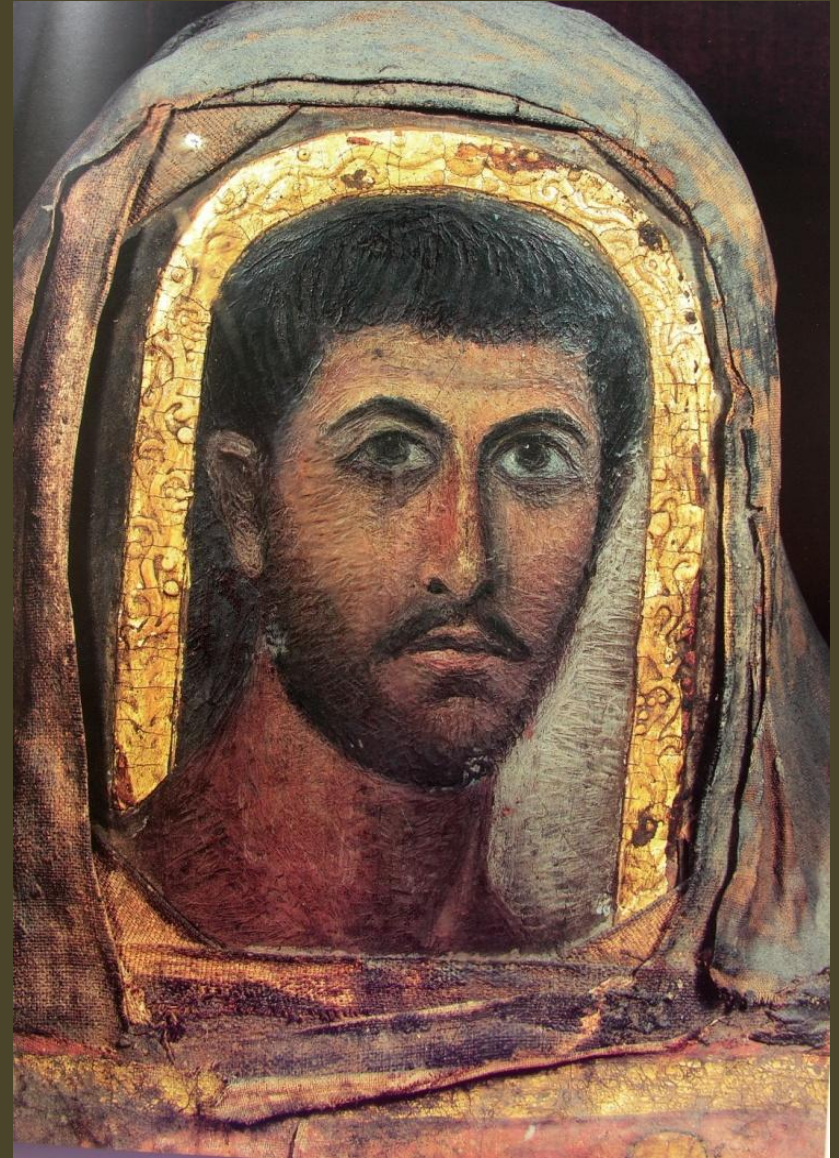

Τα πορτραίτα ανακάλυψε και ανέφερε πρώτος ο ιταλός περιηγητής Πιέτρο ντελα Βάλλε το 1615. Αυτά τα νεκρικά πορτραίτα, προορισμένα για ταφική χρήση, πήραν το όνομά τους από την όαση Φανιούμ, στην οποία ανακαλύφθηκαν αρχικά, 85 χλμ νότια του Καΐρου.

Το 1887, κάτοικοι της περιοχής κοντά στο ελ-Ρουμπαγιάτ ανακάλυψαν και ανάσκαψαν μομιοποιημένα σώματα με προσωπογραφίες στη θέση της κεφαλής.

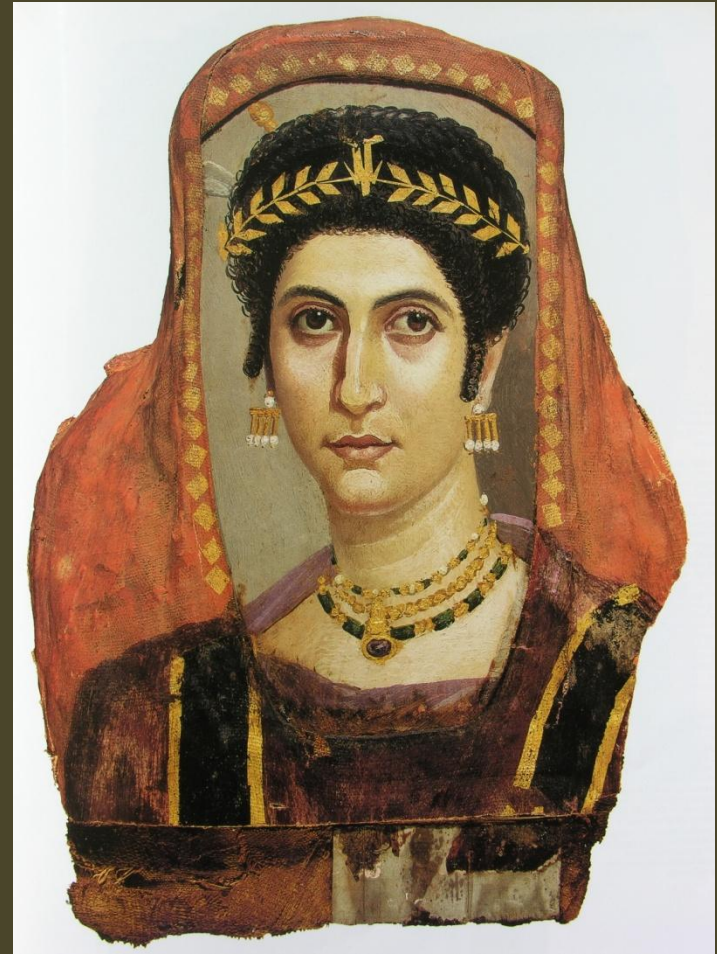
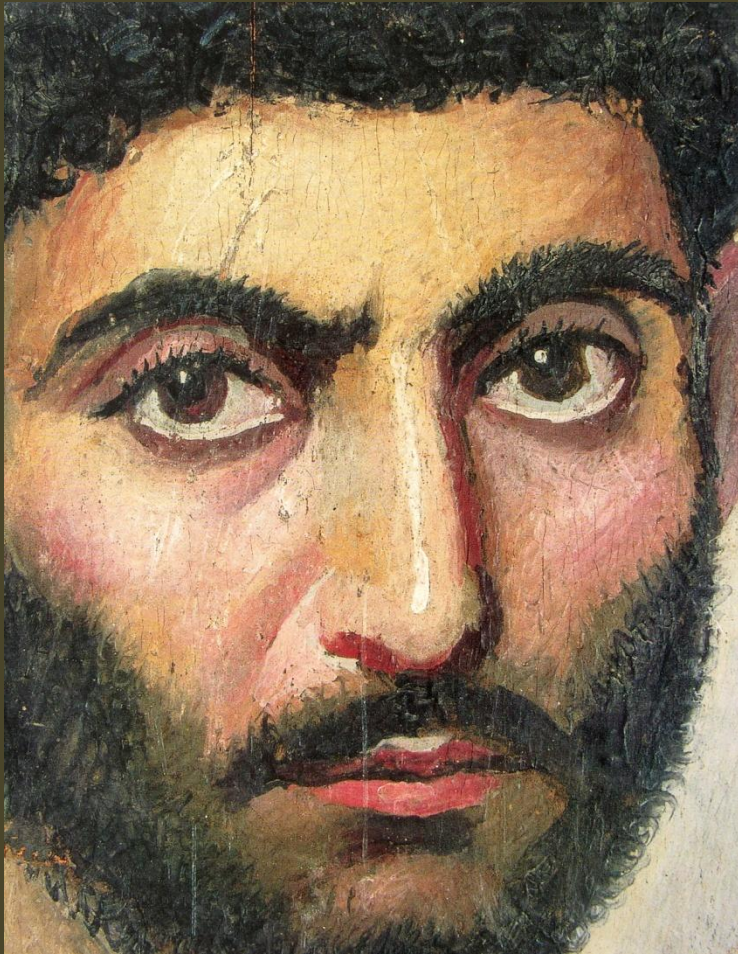
Τα συγκεκριμένα έργα αγόρασε ένας αυστριακός επιχειρηματίας και τα παρουσίασε σε διάφορες ευρωπαϊκές πόλεις και στη Νέα Υόρκη.

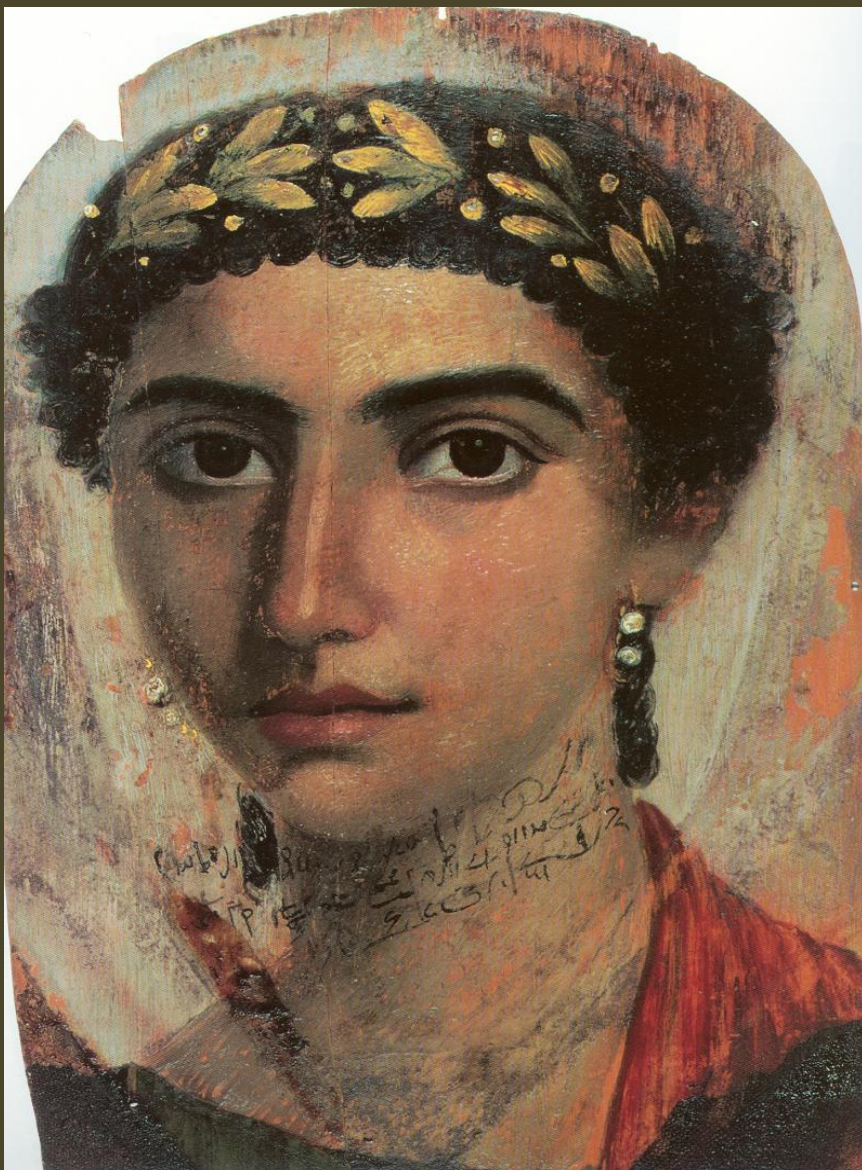

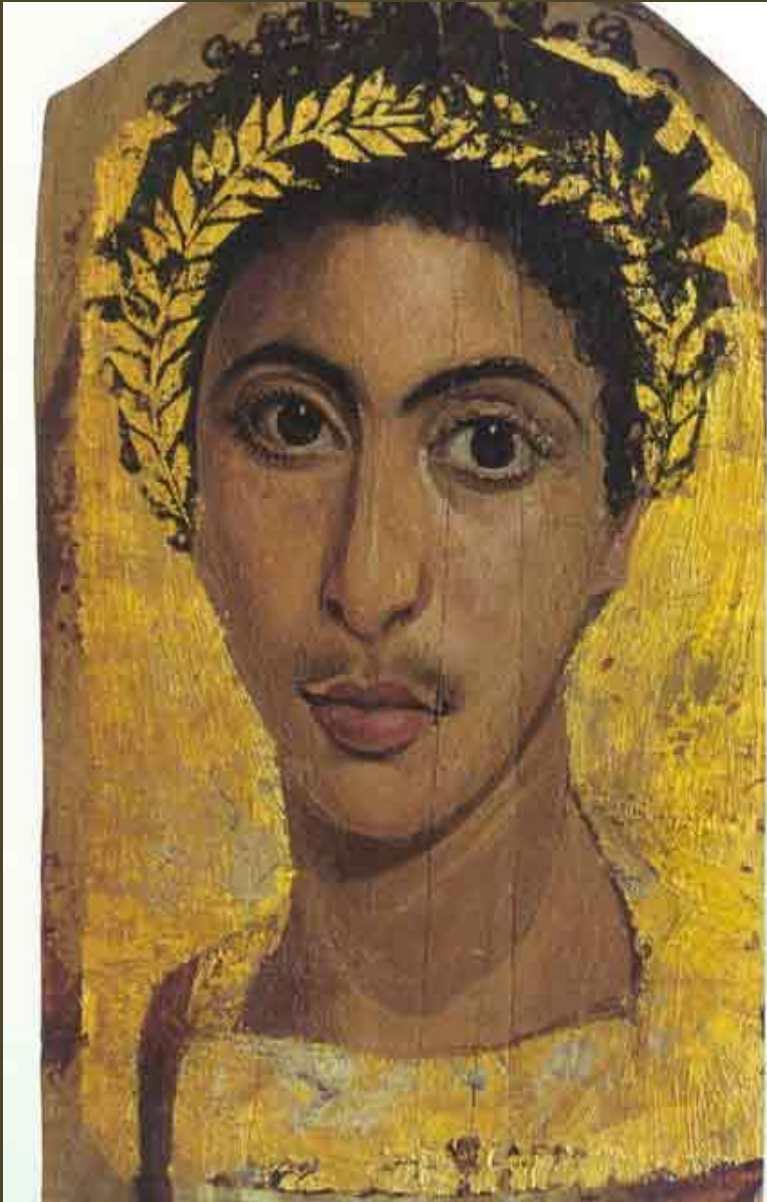
- Ένα μεγάλο όμως μέρος του συνόλου των έργων δεν ήλθε στην επιφάνεια χάρις σε έναν [άγγλο](#) αρχαιολόγο ο οποίος το 1900 αναζητώντας την είσοδο της πυραμίδας Χαουάρα στην όαση Φαγιούμ της Αιγύπτου, εντόπισε την ελληνορωμαϊκή νεκρόπολη της Αρσινόης, γνωστή από τον [Ηρόδοτο](#) ως *Κροκοδείλων πόλις*, κέντρο λατρείας του θεού [Σομπέκ](#)

Τα Φαγιούμ πήραν το όνομα τους από την αιγυπτιακή όαση στην οποία ανακαλύφθηκαν και είναι νεκρικά προσωπεία που τα τοποθετούσαν στο μέρος του προσώπου πάνω στις μούμιες.

• Τα πορτραίτα Φαγιούμ είναι άριστα διατηρημένα εξαιτίας του ξηρού κλίματος της αιγυπτιακής ερήμου. Είναι ζωγραφισμένα είτε με την εγκαυστική τεχνική ή με την τεχνική της τέμπερας. Οι τεχνικές αυτές προέρχονται από την αρχαιοελληνική ζωγραφική παράδοση, που συνεχίστηκε στις πρωτοχριστιανικές εγκαυστικές εικόνες της Μονής της Αγίας Αικατερίνης στο Σινά.

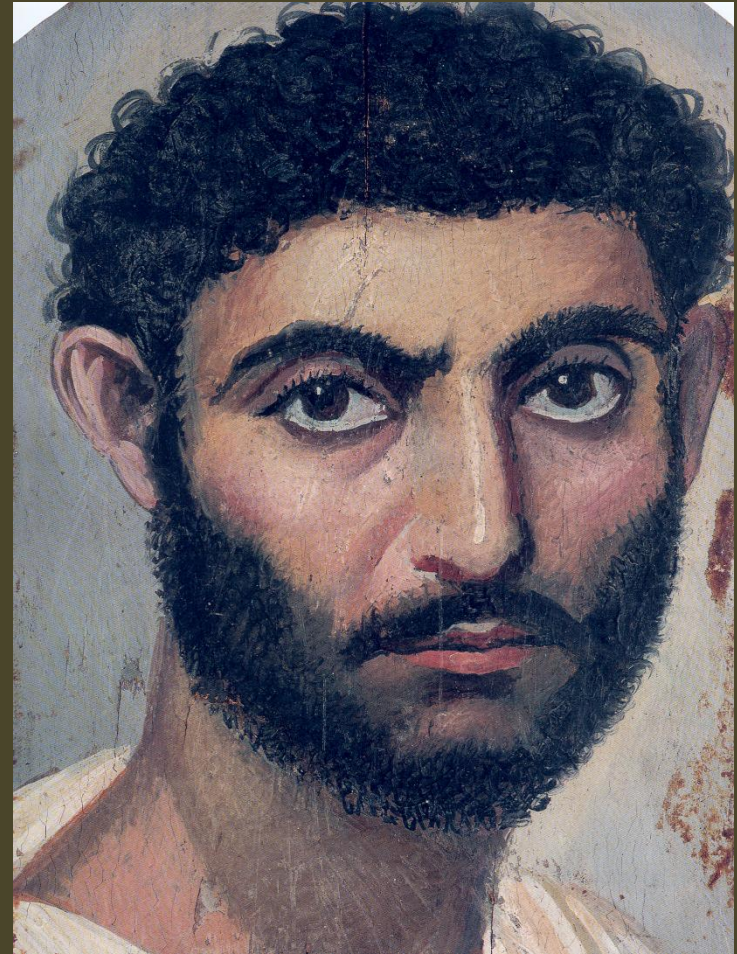
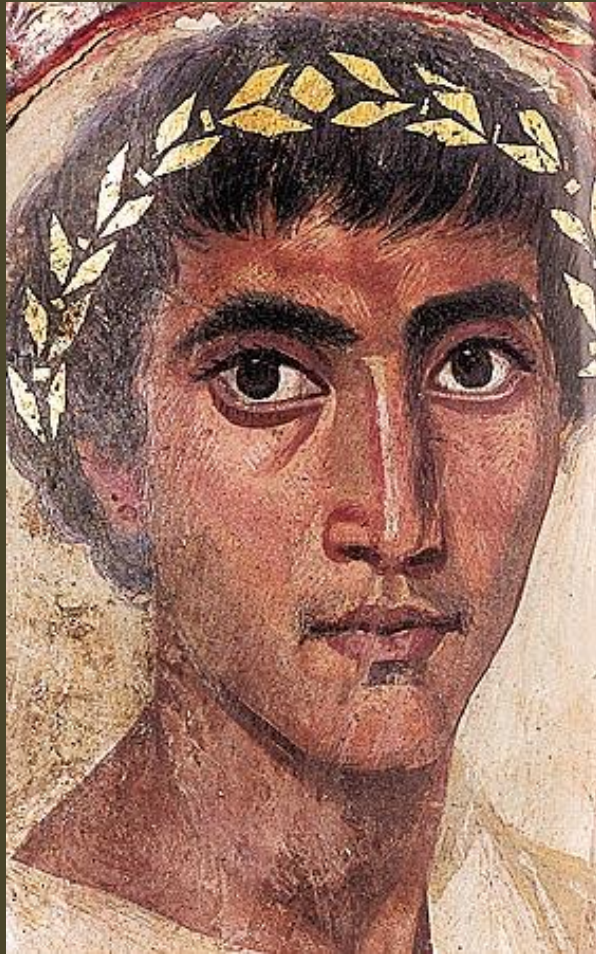

- Το κερί απλωνόταν ομοιόμορφα στη ζωγραφική επιφάνεια και πάνω του ο καλλιτέχνης σχεδίαζε την παράσταση που επιθυμούσε.
- Στο έργο σε αρκετές περιπτώσεις και ανάλογα με την οικονομική επιφάνεια του νεκρού χρησιμοποιούνταν φύλλα χρυσού, με τα οποία αποδίδονταν διακοσμητικοί στέφανοι και κοσμήματα.

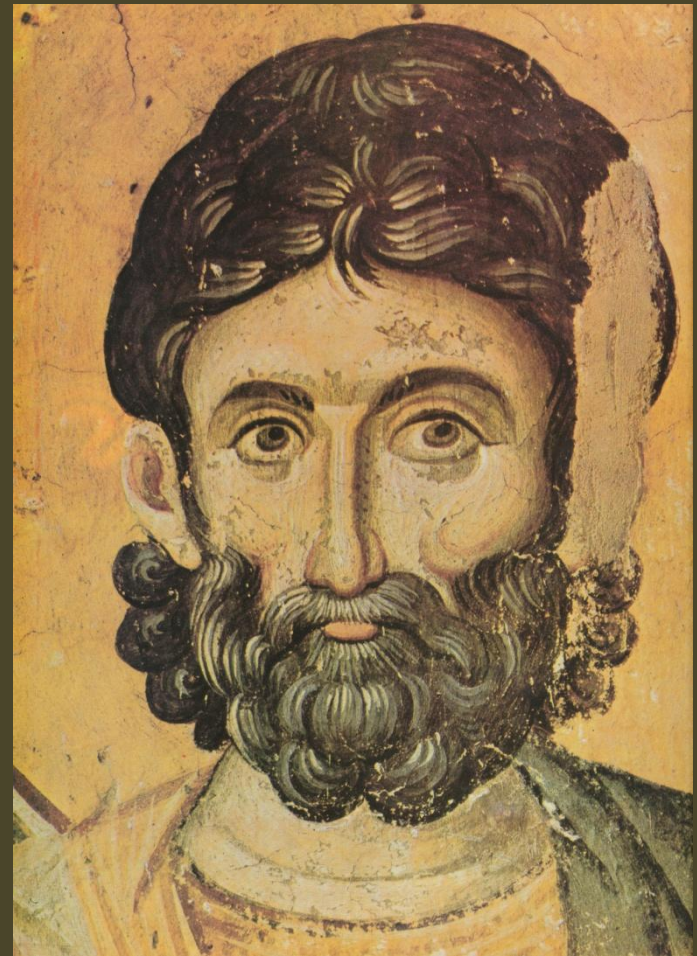

- Η εγκαυστική τεχνική χαρακτηρίζεται από το λιωμένο κερι που με τη βοήθεια του «καυτηρίου», του πινέλου ή του «κέστρου» απλωνόταν πάνω στο ξύλο ή το πανί που έπρεπε να ζωγραφιστεί.

Μέχρι τον 8^ο αιώνα χρησιμοποιείται η τεχνική της *εγκαυστικής*. Τεχνική που βγαίνει μέσα από την αρχαία παράδοση και που δεν είναι τίποτα άλλο παρά το ανακάτωμα του χρώματος με κερί και μικρή ποσότητας ρητίνης που ζεσταίνεται και χρησιμοποιείται κατευθείαν πάνω σε ξύλο ή γύψο.

Δύο είναι οι καλλιτεχνικές τάσεις που εκφράστηκαν με τα πορträίτα Φαγιούμ : ή μία υπήρξε πιο ρεαλιστική και συνδεόταν με την ελληνορωμαϊκή παράδοση, ενώ η άλλη πιο αφαιρετική προετοίμασε το έδαφος για τη **Βυζαντινή Τέχνη**.

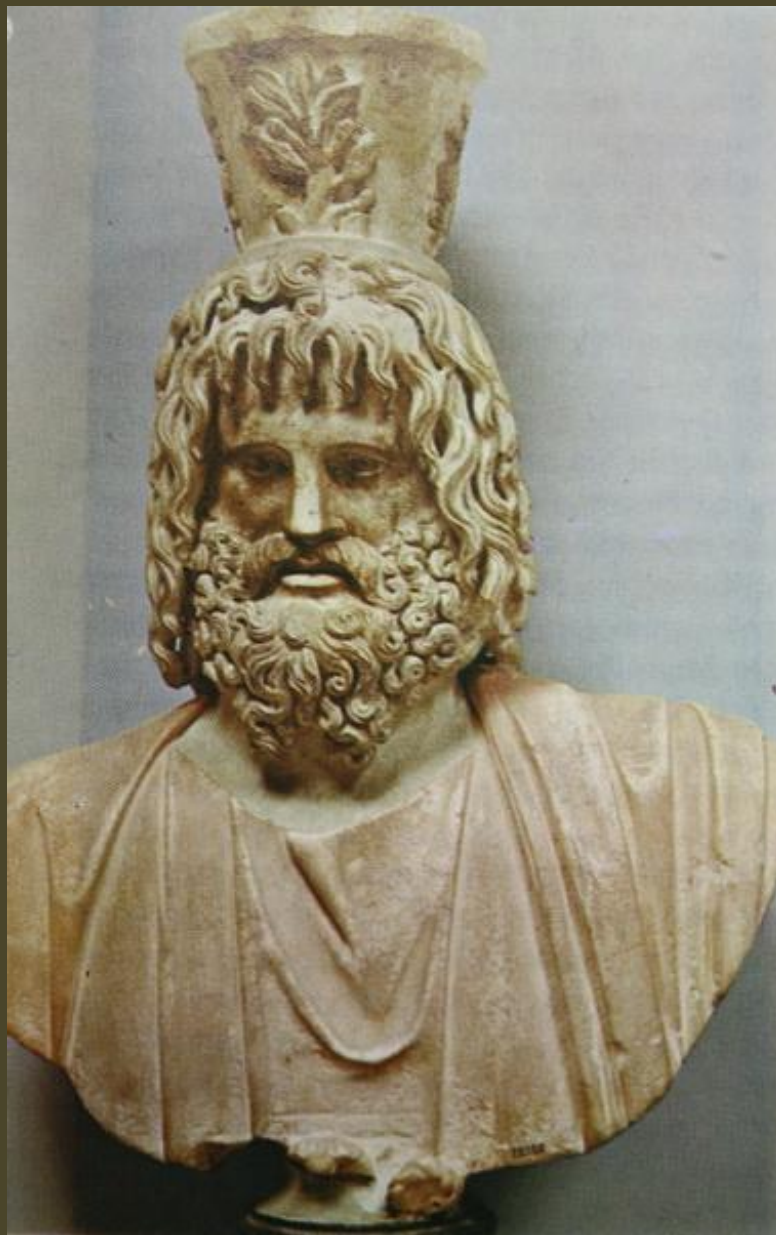

Θρησκευτικός Συγκρητισμός.

Κατά τη διάρκεια της Ελληνιστικής περιόδου η συμβίωση εντόπιων λαών και ελληνικών πληθυσμών στα κράτη που δημιούργησαν οι διάδοχοι του Μ. Αλεξάνδρου ευνόησε τη βαθμιαία διάδοση και εξάπλωση της λατρείας ανατολικών θεοτήτων, των αιγυπτιακών Ίσιδος και Σεράπιδος, της μεγάλης Μητέρας των θεών Κυβέλης.

Σε ορισμένες περιπτώσεις
η εξομοίωση οδηγούσε
στη συγχώνευση τοπικών
και ελληνικών θεοτήτων
και στη δημιουργία άλλων,
Χαρακτηριστικά
παραδείγματα αποτελούν
οι συνενώσεις του
αιγυπτιακού Θωθ ή του
Ανούβη με τον ελληνικό
Ερμή, από τις οποίες
προέκυψαν ο Ερμής
Τρισμέγιστος. Αντίστοιχα,
και του αιγυπτιακού
Σέραπι με τον Ήλιο, από
όπου προήλθε ο
Ηλιοσέραπις.

Η πιο χαρακτηριστική μορφή του φαινομένου αυτού, το οποίο ονομάζεται "θρησκευτικός συγκρητισμός", υπήρξε η εξομοίωση θεοτήτων που έχουν παρόμοια λατρευτικά συστήματα, χαρακτηριστικά, και φέρουν τα ίδια σύμβολα. Λατρεύονται με παρεμφερή τρόπο ή τους αποδίδονται ανάλογες τιμές και θυσίες.

Μία προσευχή που απηύθυνε στην Ίσιδα ένας αιγύπτιος ιερέας ονόματι Ισίδωρος, κατά τον 1ο αιώνα π. Χ., αναδεικνύει το συγκρητισμό: "Οι Σύριοι σε ονομάζουν Αστάρτη, Άρτεμη, οι φυλές των Λυκίων βασίλισσα Λητώ, οι Θράκες Μητέρα των θεών, οι Έλληνες μεγαλόθρονη Ήρα, Αφροδίτη, Εστία, Ρέα και Δήμητρα, όμως οι Αιγύπτιοι σε αποκαλούν Θιούη, γιατί μόνη εσύ είσαι όλες οι άλλες θεές που ονομάζουν οι άλλοι λαοί".

